

Avattu osio täytyy suorittaa kerralla loppuun eikä osioon voi palata enää myöhemmin.

Kun osiokohtainen aika tulee täyteen, osio sulkeutuu. Jos osio jää sinulta kesken, viimeisin tilanne tallentuu vastaukseksi.

Etsi-toiminnon käyttäminen valintakokeessa on sallittua (esimerkiksi näppäinyhdistelmällä Ctrl+F tai Cmd+F). Etsi-toiminto ei välttämättä löydä kaikkea tekstiä, esimerkiksi kuvissa olevaa tekstiä.

Osio koostuu yhdestä (B1) kirjoitustehtävästä. Tehtävän enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Tehtävä perustuu tehtävänannossa annettuihin tietoihin ja aineistoon. Avatun koeaineiston saa vetää erilliseen ikkunaan tehtävän rinnalle.

Tallenna kirjoitustehtävän vastaus itse "Tallenna vastaus" -painikkeella. Lisäksi vastaus tallentuu ajastetusti noin puolen minuutin välein sekä osiosta poistumisen yhteydessä. Tallenna vastauksesi, kun poistut osiosta. Jos aika loppuu ennen kuin ehdit palauttaa osion, viimeisin vastaus tallentuu järjestelmään.

Tehtävänanto

[Viriketeksti lisätty tehtävänannon jälkeen]

B1.

Perehdy oheiseen viriketekstiin, joka käsittelee parasosiaalisia suhteita. Pohdi viriketekstin ja omien havaintojesi perusteella parasosiaalisten suhteiden merkitystä sosiaalisen median vaikuttajien vaikutusvaltaan.

Kirjoita sen jälkeen mielipidekirjoitus, jossa esität näkemyksesi siitä, miksi parasosiaaliset suhteet ovat merkityksellisiä kaupallisessa tai poliittisessa vaikuttamisessa.

Kirjoita sellainen mielipidekirjoitus, joka voitaisiin julkaista sanomalehden yleisönosastokirjoituksena. Yleisönosastokirjoitus on kieliasultaan viimeistelty, yleiskielinen, rakenteeltaan yhtenäinen ja napakka teksti. Otsikko on leipätekstiä kuvaava ja kiinnostusta herättävä.

Aloita tekstisi otsikolla ja erota se leipätekstistä yhdellä rivinvaihdolla. Älä allekirjoita mielipidekirjoitustasi. Perustele esittämäsi väitteet vakuuttavasti äläkä tyydy vain referoimaan viriketekstiä.

Vastauksen tulee olla enintään 2 000 merkkiä pitkä. Maksimimittaa ei voi ylittää. Alle 500 merkin mittainen vastaus arvioidaan 0 pisteen arvoiseksi.

Tekstiäsi arvioidaan seuraavin perustein:

- Tehtävänannon ja ohjeistetun tekstilajin noudattaminen
- Näkemyksellisyys: miten hyvin vastauksesta käy ilmi kirjoittajan oma, relevantti näkemys aiheesta
- Argumentointi: miten hyvin esitetyt väitteet on perusteltu
- Tekstin rakenne: kuinka selkeä, yhtenäinen ja sujuva teksti on
- Kieliasu ja tyyli: miten hyvin vastaus noudattaa kielenhuollon normeja ja asiatekstin tyyliä

Arvosteluperusteet (lisätty kokeen jälkeen)

Arvosteluperusteista on poistettu 7.8.2025 lause "*otsikko on esimerkiksi lausemainen.*" sen ollessa virheellinen ja sen puuttuessa ruotsinkielisistä arvosteluperusteista. Lauseen poistaminen ei ole vaikuttanut hakijoiden arviointiin.

Viestintätieteiden eriytyvän osion tehtävän (B1) arvostelussa hakijoiden vastaukset pisteytetään seuraavien viiden osa-alueen perusteella:

1) Tehtävänannon ja ohjeistetun tekstilajin noudattaminen 0–5 p.

Hylkäävät virheet (0 p.): Vastaus on alle 500 merkkiä, vastaus ei ole lainkaan tehtävänannon mukainen, teksti ei muodosta kokonaisuutta tai vastausta ei voi arvioida muiden osa-alueiden puutteiden vuoksi. Ensimmäisen osa-alueen arviointi hylätyksi merkitsee koko vastauksen hylkäämistä.

Erinomaisen vastauksen piirteet: Vastaus sisältää ansiokasta pohdintaa aiheesta. Tekstin argumentaatiossa yhdistyvät erityisen hyvin ja luovasti omat kannanotot ja viriketekstin tiedot. Viriketekstin hyödyntäminen on selkeää ja täsmällistä sekä osoittaa erinomaista asiasisällön hallintaa. Teksti on yleistajuinen ja suunnattu laajalle kohdeyleisölle. Sen voisi tekstilajin ideaalien täyttymisen näkökulmasta julkaista lähes sellaisenaan yleisönosastokirjoituksena. Vastaus käsittelee pyydettyä aihetta täsmällisesti.

2) Näkemyksellisyys: miten hyvin vastauksesta käy ilmi kirjoittajan oma, relevantti näkemys aiheesta 1–5 p.

Erinomaisen vastauksen piirteet: Vastauksessa on monipuolista ja kiinnostavaa pohdintaa, joka muodostaa lukijalle selkeän kuvan kirjoittajan näkemyksestä/kannasta. Vastauksessa on relevantti, selkeä ja oivaltava omaan pohdintaan perustuva näkemys pyydetystä aiheesta. Oma näkemys saa tukea viriketekstin ja omien havaintojen käsittelystä.

3) Argumentointi: miten hyvin esitetyt väitteet on perusteltu 1–5 p.

Erinomaisen vastauksen piirteet: Vastauksessa perustellaan kaikki esitetyt väitteet vakuuttavasti ja selkeästi. Kaikki perustelut ovat täsmällisiä, koherentteja ja virheettömiä. Esitetyt perusteet eivät ole tekstin sisällä ristiriitaisia.

4) Tekstin rakenne: kuinka selkeä, yhtenäinen ja sujuva teksti on 1–5 p.

Erinomaisen vastauksen piirteet: Tekstin kokonaisrakenne on selkeä ja tukee argumentointia. Tekstin aloitus ja lopetus ovat erityisen taidokkaasti rakennettuja ja esitettyjä näkemyksiä tukevia. Otsikko on tekstiä kuvaava ja kiinnostusta herättävä. Tekstiin syntyy ansiokkaasti rakennettu punainen lanka. Teksti on looginen ja sen kappaleet ovat sidosteisia itsessään ja suhteessa toisiinsa.

5) Kieliasu ja tyyli: miten hyvin vastaus noudattaa kielenhuollon normeja ja asiatekstin tyyliä 1–5 p.

Erinomaisen vastauksen piirteet: Teksti vastaa erinomaisen hyvin yleistajuisen asiatekstin kriteereitä. Teksti on sujuvaa, helppolukuista ja ymmärrettävää. Tekstin lauserakenteet ovat monipuolisia ja selkeitä. Teksti on kieliasultaan virheetön.

Osion kokonaispisteiden (0–50 p.) laskemiseksi kunkin pisteytetyn osa-alueen pisteet kerrotaan kahdella.

Kortesuo, K. 2023. Parasosiaalinen suhde voi olla pahinta mahdollista vallankäyttöä. Kirjoitus Retoriikan kesäkoulun blogissa 27.11.2023. Viitattu 24.2.2025.

Parasosiaalinen suhde voi olla pahinta mahdollista vallankäyttöä

Parasosiaalinen suhde tarkoittaa mediavälitteistä yksisuuntaista suhdetta, jonka ihminen kokee kaksisuuntaisena. Ihminen voi esimerkiksi eläytyä *Salattujen Elämien* hahmoihin niin, että hän kommentoi sarjan käänteitä ääneen ja antaa Ulla Taalasmaalle neuvoja.

Parasosiaalisen suhteen määritellyt väitöskirjatutkija **Hanna Reinikainen** kertoo, että ilmiö on tunnistettu jo 1950-luvulla, mutta sosiaalinen media voi tihentää ja lisätä parasosiaalisia suhteita. Kun julkkis vastaa somessa yhdelle kommentin jättäneelle, muillekin seuraajille tulee illuusio vuorovaikutuksesta, vaikka heille ei mitään suoranaisesti sanottukaan.

Parasosiaalinen suhde voi olla yhtä hyvin positiivinen kuin negatiivinenkin ilmiö. Reinikaisen mukaan esimerkiksi tv-sarjojen tuottama parasosiaalisuus helpottaa yksinäisiä ihmisiä. Samoin sosiaalisen median tarjoama vertaisverkosto voi lohduttaa ihmistä, vaikka hän itse vain lukisi muiden keskusteluja. Silti kielteisiäkin puolia on. Jos ihminen ottaa parasosiaalisuuden liian tosissaan, hän saattaa suuttua tv-sarjan näyttelijälle ja lähettää tälle aggressiivisia viestejä. Samoin sometähden fanitus voi muuttua fanaattiseksi omistushaluksi, jolloin yksilö kokee julkkiksen olevan hänen yksityisomaisuuttaan.

Yhteiskunnan kannalta parasosiaalisuus voi tuottaa kiusallisia ilmiöitä, jos esimerkiksi äänestäjät eivät perehdy poliitikon linjanvetoihin vaan äänestävät vain vahvan sometuttuuden perusteella. Parasosiaalisuus voi myös synnyttää verkkostalkkereita, yksityisyydensuojan loukkauksia, vallan väärinkäyttöä ja todellisten ihmissuhteiden hiipumista.

Kaikki ihmissuhteet ovat enemmän tai vähemmän tunnesuhteita, mutta parasosiaalisista suhteista rationaalisuus on erityisen kaukana. Koko tilanne perustuu illuusioon, jonka fani, someseuraaja tai katsoja ottaa hieman liian tosissaan. Suosittu tubettaja, näyttelijä tai poliitikko ei edes tunnista fanilaumansa yksilöitä, vaikka yksilöt tunnistavat heidät.

Jos haluaa tulkita vuorovaikutussuhdetta virtauksena, parasosiaalisessa suhteessa informaatio kulkee vain yhteen suuntaan, siis tubettajalta tai poliitikolta katsojalle. Toiseen suuntaan ei kulje sisältöä juuri lainkaan, ellei peukutuksia lasketa sellaiseksi.

Seuraajat voivat toki kirjoittaa idolilleen kommentteja, mutta sometähti ei välttämättä ehdi lukea jokaista viestiä eikä varsinkaan vastata niihin.

Myös tunteiden välittymisessä on epätasapaino. Stara kertoo kuulumisistaan ja fiiliksistään geneeriselle kasvottomalle yleisölle, eikä hän tietenkään oikeasti pysty ajattelemaan jokaista vastaanottajaa erikseen. Sen sijaan yleisön tunteet kohdistuvat juuri tiettyyn fanituksen kohteeseen, eivätkä ne ole geneerisiä vaan spesifejä. Niinpä pitkäaikainen fani voi jossain vaiheessa kokea julkkiksen olevan hänelle jotain velkaa, koska fani on uhrannut idolilleen aikaa, sitoutumista ja ehkä myös rahaa fanituotteiden ja konserttilippujen muodossa. Eikö se ihana julkkis voi edes kerran vastata kommenttiini? Miksei se vastaa niihin kaikkiin lähettämiini joulukortteihin? Entä se pehmonalle, jonka postitin? Miksei se kiitä siitä?

Julkisuuden henkilöt ja poliitikot eivät voi estää parasosiaalisen suhteen syntymistä, mutta heillä on silti vastuu suhteen intensiteetistä ja osapuolten rooleista. Fanilaumaa voi nimittäin käyttää väärin esimerkiksi myymällä alaikäisille tukuittain fanikrääsää, agitoimalla seuraajat väkivaltaiseen mielenosoitukseen tai syöttämällä disinformaatiota tubekanavan seuraajille.

Parasosiaalinen suhde on sosiaalista valtaa, ja sitä pitää osata käyttää viisaasti.